

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2025–2027 (sivltk)

Sivistyslautakunta 12.09.2024 § 57
608/02.02.00/2024

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kunnanhallitus hyväksyy kunnan hallintosäännön mukaisesti talousarvion suunnitteluohjeet ja talousarvion laadintaohjeet, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Kunnanhallitus on 17.06.2024 hyväksynyt palveluiden järjestämissuunnitelman ja talousarviokehityksen 2025 sekä talousarvion laadintaohjeen. Valtuusto on hyväksynyt 15.11.2023 päivitetyn Nurmijärven kestävän kasvun (NUUKA) -ohjelman.

Talousarviokehys 2025 ja suunnitelmavuodet

Talousarviokehys vuodelle 2025 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annettu toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate).

Talousarviokehys 2025 on laadittu siten, että siinä on otettu huomioon kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset, yleinen hintatason muutos ja niiden vaikutukset mm. kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin ja sitä kautta sisäisiin vuokriin.

Talousarviokehityksen asettamisessa on huomioitu NUUKA-ohjelman talouden tavoitteiden rinnalla vuoden 2024 talousarvio sekä vuoden 2024 tilinpäätösennuste. Kehysvalmistelun lähtökohtana on käyttötaloudessa ollut vuoden 2024 talousarvio ja vuoden 2024 talousarvioon tehdyt muutokset (uudet vakanssit, pysyvät määrärahojen muutokset osavuositarkastuksissa). Tämän lisäksi toimialoja ja liikelaitoksia on ohjeistettu huomioimaan keskeisiä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia, joita lähtöpohjana ollut vuoden 2024 talousarvio ja vuoden 2024 tilinpäätösennuste eivät sisällä.

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeen mukaan suunnitelmavuosien budjettiennusteen tulee perustua todellisten kustannusmuutosten arviointiin. Budjetoinnissa tulee ottaa huomioon NUUKA-toimenpideohjelman toimenpiteet vuodelle 2026.

Strategian vuositavoitteet

Nurmijärven kuntastrategia vuosille 2022–2030 on hyväksytty valtuustossa keväällä 2022. Strategiaa toteutetaan talousarvioiden kautta ja toteutumista seurataan strategisten mittareiden ja toimenpiteiden kautta. Kuntastrategiaa toteuttavat vuositavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

Tavoitteita ja niiden toteutumista tarkastellaan puolivuositain. Vuositavoitteet päivitetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnanhallituksessa ja valtuustossa.

Talousarvio ja -suunnitelma 2025–2027

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoittain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto (toimintakate).

Talousarviokirjassa tulee esittää toimialoittain ja liikelaitoksittain

- Toimialojen suoritteet ja niiden hinnat (linjassa palvelujen järjestämissuunnitelman kanssa)
- Yhteenvetotaulukko keskeisistä muutoksista verrattuna talousarvioon 2024, joilla on vaikutusta määrärahoihin ja tuloarvioihin
- Henkilöstösuunnittelua varten toimialat kokoavat henkilöstösuunnittelutaulukkoon esitykset uusista vakansseista

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarvio ja -suunnitelmaesitys 2025–2027 on valmisteltu kunnanhallituksen 17.6.2024 antaman talousarviokehityksen pohjalta. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen on tarkasteltu uudelleen sisäisiä vuokria ja sisäiset vuokrat kasvavat toimialan osalta verrattuna kehysvaiheen sisäisiin vuokriin. Tämä on huomioitu talousarvioesityksessä.

Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarviokehukseen perustuvat talousarvioehdotuksensa 18.9.2024 mennessä. Valtuusto hyväksyy 13.11.2024 talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2025–2027.

Kunnanhallituksen kesäkuussa 2024 hyväksymä sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarviokehys (toimintakate) vuodelle 2025 oli 111 583 950 euroa. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen sisäisiä vuokria on tarkasteltu uudelleen, ja ne kasvavat toimialan osalta kehysvaiheen sisäisiin vuokriin verrattuna 540 160 eurolla. Esitetty toimintakate, 112 124 110 euroa, ylittää kunnanhallituksen antaman kehityksen sisäisen vuokran lisäyksen verran, 540 160 euroa.

Toiminnan tuotot ovat annetun kehityksen mukaiset 5 856 240 euroa. Tuottojen pieneneminen vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen verrattuna on 424 910 euroa. Toimialan toimintakulut ovat 117 980 350 euroa. Kulut pienenevät 451 220 euroa verrattuna vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen eli 0,4 %.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan laatima talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys sekä henkilöstösuunnitelma ovat liitteinä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle sivistys- ja hyvinvointitoimialan laatiman talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen alaisensa toiminnan osalta. Sivistyslautakunta oikeuttaa viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia ja tekstiosan tarkistuksia.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Tiina Hirvonen, puh. 040 317 4410
Hallintopäällikkö Marja Viljamaa, puh. 040 317 2400

Asian käsittely

Asian käsittelyn aikana lautakunnan jäsen Otto Suhonen teki muutosesityksen esittelijän pohjaesitykseen seuraavasti:

”Lisätään varhaiskasvatuspalveluiden tulosalueelle seuraava lisämääräraha:

*Poistetaan kotihoidon tuen kuntalisän myöntämisedellytyksistä 1.3.2025 alkaen sisaruskriteeri:
”kukaan perheen varhaiskasvatusikäisistä lapsista ei ole kunnallisessa eikä yksityisessä
varhaiskasvatuksessa tai ei käytä oikeutta yksityisen hoidon tukeen”*

Lisämääräraha:

v. 2025(TA) 84 000 €

v. 2026(TS) 100 000 €

v. 2027(TS) 100 000 €

Perustelut:

Nurmijärven kunnalla on ollut pitkään merkittäviä haasteita varhaiskasvatuspaikkojen määrän riittävyydessä. Kuluvan vuoden aikana haasteeseen on vastattu perustamalla väliaikaisia varhaiskasvatusryhmiä Aitohelmen ja Haikalan päiväkoteihin. Alle 3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousu on erityisen merkittävä tekijä paikkojen riittävyyden kannalta, sillä alle 3-vuotias lapsi vie ryhmästä laskennallisesti kaksi paikkaa.

Varhaiskasvatuspalveluihin on tullut paljon kritiikkiä kotihoidon tuen sisaruskriteeriin liittyen. Sisaruskriteerin myötä kotihoidon tuella hoidettavan alle 2-vuotiaan isosisarus tulee siirtää päiväkodista täysiaikaisesti kotihoitoon (avoimen varhaiskasvatuksen piiriin), jotta 200 euron kotihoidon tuen kuntalisä voidaan myöntää. Monessa tapauksessa isosisaruksen siirtäminen kotihoitoon ei ole mahdollista esimerkiksi perheen elämäntilanteen tai lapsen varhaisen tuen, kielellisen kehityksen tai kaverisuhteiden katkeamisen vuoksi. Tästä seuraa tilanne, jossa kuntalisää ei voida myöntää, ja sen luoma kotihoidon taloudellinen kannustin ei toteudu. Kannustinvaikutuksen puutteen vuoksi sisarusehto on kasvattanut alle 2-vuotiaiden lasten määrää varhaiskasvatuksessa. Perheille tulee tarjota mahdollisuus tehdä ratkaisu pienen lapsen kotihoidosta yhdenvertaisilla perusteilla isosisaruksen hoidon tarpeesta riippumatta. Kotihoidon tuen kuntalisän ohjausvaikutus alle 2-vuotiaiden hoidossa on merkittävä, sillä varhaiskasvatusmaksujen tulorajojen noston myötä enemmistö lapsiperheistä on hyvin pienen maksun tai maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä, jolloin varhaiskasvatusmaksun suuruus itsessään ei luo kannustinta kotihoitoon.

Varhaiskasvatuspalveluissa on arvioitu, että kuntalisän sisaruskriteerin poisto lisäisi alle 2-vuotiaiden kotihoitoa. Vuosittainen 100 000 euron määrärahalisäys kotihoidon tuen kuntalisään vastaa yhden alle 3-vuotiaiden lasten ryhmän (12 lasta) henkilöstökuluja. Arvion mukaan sisaruskriteerin poistaminen maksaisi todennäköisesti itsensä takaisin, kun summaa verrataan alle 3-vuotiaan varhaiskasvatukseen osallistumisen kokonaiskustannuksiin.

Kotihoidon tuen kuntalisän kustannukset ovat kuluvana vuonna alittuneet odotetusta, ja vuoden 2025 talousarvioesityksessä esitetään 293 400 € vähennystä kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä niiden kuntalisien ja muiden lakisäätteisten avustusten kuluihin. Kustannusten lasku johtuu merkittävilta osin alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noususta seuranneesta kotihoidon tuen kuntalisän käytön vähentymisestä. ”

Virpi Korhonen ja Kalle Rantakulma kannattivat muutosesitystä.

Koska lautakunta ei ollut muutosesityksestä yksimielinen, puheenjohtaja määräsi pidettäväksi nimenhuutoäänestyksen siten, että

JAA = esittelijän pohjaesitys

EI = Suhosen muutosesitys

Äänestyksen tulos:

JAA 5 (Ahonen, Aittakallio, Lappalainen, Pasanen, Salmo)

EI 4 (Korhonen, Ollila, Rantakulma, Suhonen)

TYHJÄ 1 (Ripatti)

Äänestyksen tuloksena hyväksytyksi tuli pohjaesitys.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle sivistys- ja hyvinvointitoimialan laatiman talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen alaisensa toiminnan osalta pohjaesityksen mukaisesti. Sivistyslautakunta oikeutti viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia ja tekstiosan tarkistuksia.